

La mulți ani, Szekernyés János @ 80 ! O personalitate renașcentistă

Când l-am întâlnit întâia oară, împreună cu un grup de evrei timișoreni în vizită în orașul natal, nu știam că cel care își împărtășea cunoștințele cu noi era o somitate în domeniul istoriei Timișoarei. Călăuza noastră în cimitirul evreilor a fost Szekernyés János, care ne-a plimbat în lung și în lat, de la un mormânt la altul, delectându-ne cu povești despre oameni și vremuri de demult. Din povestirile care se înlănțuiau și curgeau dintr-o sursă inepuizabilă, o lume apusă a răsărit, cu personaje, unul mai interesant și mai pitoresc decât celălalt. Ghidul nostru a cunoscut personal puzderie de lume, iar pe cei găsiți în filele din arhive, i-a intuit în esența lor și i-a prezentat, uneori cu admirație, alteori cu îngăduință pentru slăbiciuni, cu un licăr jucăuș în ochi și un zâmbet. „Aici își dorm somnul de veci oameni de mare valoare care au contribuit substanțial la bunăstarea și progresul orașului, la crearea unor valori materiale și spirituale”, a încheiat el. După o oră și jumătate a trebuit să punem capăt vizitei, dar era evident că ghidul nostru avea încă tolba plină.

Un an mai târziu i-am propus să reluăm explorarea cimitirului. Răspunsul, ca de fiecare dată când l-am rugat ceva, a fost: Cu plăcere! Și iar am pornit-o pe cărări și iar s-au deschis ferestre spre vieți și evenimente, spre istorie, artă și cultură. În toiul plimbării s-a dezlănțuit o ploaie torențială, așa că ne-am adăpostit sub acoperișul capelei. Discuția a continuat și a venit vorba despre Adalbert Krausz, arhitect modernist și pictor. Szekernyés ne-a mărturisit că de ani de zile îi caută mormântul în zadar. Când un tânăr i-a spus că el poate să-i arate locul, amândoi, vârstnicul de peste 70 de ani și tânărul, s-au repezit în ploaie în căutarea pietrei funerare a arhitectului. Asta e ce îl caracterizează pe Szekernyés János : curiozitatea științifică, pasiunea cercetării, entuziasmul. Erudiția se înțelege de la sine.

În anii ce au urmat ne-am întâlnit de multe ori, am dezbătut diverse teme și i-am cerut uneori sfatul. Mi l-a oferit cu generozitate. Am parcurs câteva din opusurile istoricului și criticului de artă și literatură, am citit multe articole din cele nenumărate, toate bazate pe o cercetare temeinică. Am descoperit o personalitate renașcentistă care navighează cu dezinvoltură dintr-un domeniu în altul, prezentând într-o lumină nouă scriitori, artiști, muzicieni, arhitecți și personalități din viața socială și politică. Deosebit de atrăgător și special este că nu scapă din vedere dimensiunea umană, ci dimpotrivă, are talentul să insufle viață în cine și ce a fost. Scrierile lui Szekernyés nu sunt niciodată aride, ci pline de viață și culoare, aidoma personalității și caracterului autorului.

Acum mulți ani a încolțit ideea să ne unim forțele și să facem cunoscut cimitirul evreilor din Timișoara, să prezentăm istoricul cimitirului, riturile funerare și istoria comunității timișorene prin specificitatea pietrelor funerare și prin personalitățile care sunt înmormântate acolo. Pentru mine este o onoare și o bucurie să lucrăm împreună. Anul 2021, anul aniversării sale de 80 de ani, sper să fie anul împlinirii aspirației noastre.

La mulți ani, kedves Szekernyés Úr, sănătate și putere pentru realizarea de noi descoperiri și publicații !

Getta Neumann

Septembrie, 2021

Articol apărut în traducere maghiară în Emlékkönyv Szekernyés János nyolcvanadik születésnapjára / Bodó Barna, Borsi-Kálmán Béla, Sabó Zsolt (ed.) - Cluj-Napoca : Művelődés, 2021